

18 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Parijs, 17 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Van de Noordzee tot de Leie hebben wij verscheidene loopgraven met de bajonet genomen.

Wij hebben onze stellingen bij Lombardsijde en Sint Joris bevestigd en het gewonnen terrein ten westen van Geluveld versterkt.

Berlijn, 17 december. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier van hedenochtend:

Bij Nieuwpoort hebben de Fransen hun aanvallen zonder enig succes voortgezet. Ook bij Zillebeke en La Bassée zijn aanvallen beproefd, maar met zeer zware verliezen voor de vijand afgeslagen.

Een correspondent van de Times in West-Vlaanderen, die zijn indruk schetst van de treurige aanblik, die het geteisterde Belgische land bij Pervijze, Ramskapelle en Oostkerke biedt, vertelt, dat de jongste bommenaanval op de onbeschermdde stad Hazebroek het bekende lid der Franse Kamer, de geestelijke Lemire, die burgemeester der stad is, aanleiding gegeven heeft een veroordeling van de Duitse wijze van oorlogvoeren uit te spreken. Bij de begrafenis van de slachtoffers van de bomaanslag het woord voerend, heeft Lemire gezegd: Dit is onrechtvaardig en het is geen oorlog. In de oorlog behoort er alleen maar aanval en verdediging te zijn, de ene gemeten aan de andere, de ene gesteld tegenover de andere. Zo er machines bestaan om strijd te voeren, machines, die door moderne vindingen van de verschrikkelijkste en dodelijkste soort tot volmaaktheid gebracht zijn, dan mogen die, noch over

land, noch over zee of door de lucht, tegen iemand of iets anders gebruikt worden dan tegen oorlogvoerenden en verdedigingswerken. Dat is de wet der menselijkheid en het bloed van vrouwen en kinderen schreeuwt om vergelding tot hemel en aarde.

Uit België.

Men meldt ons uit Oostburg:

Vluchtelingen uit de omstreken van Heist, in de afgelopen nacht over de grens naar Zeeuw Vlaanderen gevlucht, brachten de tijding aan dat Zeebrugge-haven duchtig versterkt wordt. Maandag zijn terug een viertal grote kanonnen aangevoerd en dadelijk in stelling gebracht. Ook langs het kanaal van Zeebrugge is het een en al bedrijvigheid. Telkens komen er nieuwe troepen aan. Men verwacht elk ogenblik dat er iets ernstigs gaat gebeuren, de bevolking wordt dan ook ongeruster. De vluchtelingen waren tot boven hun middel door het water komen lopen om ongezien de wachtposten te passeren.

Londen, 18 december. De Daily Mail verneemt op donderdag uit Duinkerken, dat de strijd om Nieuwpoort die dag op het felst was voortgezet. In de loop van woensdag hadden de Duitsers terrein en loopgraven verloren; zij trachtten die in de nacht van woensdag op donderdag te heroveren, maar werden met zware verliezen, waaronder gevangenen, teruggeslagen. Onder de krijgsgevangenen zijn marinesoldaten en Beierse troepen. De verbondenen blijven vorderen; maar iedere meter terrein wordt door de vijand betwist.

Donderdag deden de Duitsers aanvallen op Ramskapelle en Pervijze, die echter met verliezen zijn afgeslagen.

Uit Duinkerken.

Een correspondent van de Tijd meldt:

Een dubbel doel zat er achter de aanvallende beweging van de Belgisch-Franse troepen boven Nieuwpoort, samengaande met de beschieting van Westende door de Engelse oorlogsschepen. Vooreerst het algemene doel van vooruit te komen, maar in de tweede plaats een verdedigingsdoel om een vooruit schuiven van de vijand bij Nieuwpoort te beletten. De Duitsers zijn namelijk geregeld en volgens goed opgezet plan voortgegaan de kust te versterken.

En steeds dringen ze meer en meer op bij Nieuwpoort. Men herinnert zich nog wel hun aanvallende beweging van enkele weken terug. En nu was het gevaar, dat ze zich met hun kustbatterijen steeds dichter en dichter bij Nieuwpoort zouden nestelen. Vandaar de Belgische aanval op Lombardsijde; vandaar ook deze gemeenschappelijke onderneming van Belgen en Fransen. Er moet lucht gemaakt worden voor Nieuwpoort, zegde mij een officier. Dit stelt ook het feit in het licht, dat de Engelse vloot zo heftig uren lang Westende heeft gebombardeerd.

Tevergeefs trachtten de Duitsers door tegenaanvallen op Sint Joris onze voortgaande beweging te verijdelen: Sint Joris bleef in onze handen. Ook meer zuidwaarts bleef het goede gevolg van onze krijgsverrichtingen aanhouden. Ieper krijgt eveneens meer lucht.

De Duitsers worden ten oosten daarvan langzaam teruggedrongen. Zuidwaarts bij Sint Eloi gelukte het nog niet zo goed als iets noordoostelijker, bij Klein Zillebeke. En ook noordwaarts van Ieper en meer naar de westkant toe, zuidoostelijk van Bikschote, werd terrein gewonnen.

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt omtrent de krijgsverrichtingen het volgende mee onder dagtekening van heden:

Wij hebben de stellingen, welke wij te St. Joris en Lombardsijde veroverd hebben in ons bezit bevestigd en onze linkervleugel tot aan de zee uitgebreid.

Wij hebben verschillende loopgraven door bajonetaanvallen genomen en meer dan honderd gevangenen genomen. Ten westen van Geluvelde (zuidoostelijk van Ieper) hebben wij 400 meter Duitse loopgraven genomen en het veroverde terrein onmiddellijk daarna te onzen behoefte ingericht.

19 december 1914

Berlijn, 18 december. Het grote hoofdkwartier deelt officieel mee:

De strijd bij Nieuwpoort staat gunstig, maar is nog niet afgelopen.

De oorlog.

Een oorlogscorrespondent van de Tijd seint: De Engelse vlieger, die in Breskens is neergekomen en nog één bom bij zich had, toen hij werd ontwapend, had te voren vier bommen geworpen in de wijk fort-Lapin te Brugge. De aangerichte schade is niet bekend.

Als men van Sluis naar Brugge gaande, bij die plaats rechtsaf slaat, om het kanaal naar Oostende te volgen, dan komt men tenslotte aan een punt waar dit kanaal de vaart van Zeebrugge opvangt. Hier is de wijk Fort-Lapin, en er bevinden zich twee bassins. Na het bombardement van Zeebrugge is deze wijk streng afgesloten en de

bewoners, die er zich bevinden, mogen zich niet met de overige Bruggenaren onderhouden. Sinds genoemde tijd mogen alleen op een bepaald uur de kooplui aan de brug komen, waar ook de bewoners van deze wijk zich dan vervoegen om hun waren te betrekken. Een en ander geschiedt uitsluitend onder toezicht der soldaten.

Het is dus duidelijk, dat zich in die wijk iets bijzonders afspeelt; en daar die maatregelen genomen werden, direct na het bombardement van Zeebrugge, ligt de veronderstelling voor de hand, dat daar thans de onderzeeërs liggen en er waarschijnlijk ook gemonteerd worden. Temeer daar zich op dezelfde plaats twee bassins bevinden, waarvan het kleinste uitstekend als werf te gebruiken.

Zeebrugge is een plaats, die de laatste dagen voortdurend op de lippen der Duitsers ligt en niet zonder vrees wordt ze uitgesproken. Als een zeker feit kan ik nl. melden, dat de Duitsers op het ogenblik ten zeerste bevreesd zijn voor een landing van een Engels leger te Zeebrugge, tegen welke mogelijkheid, die ze stellig verwachten, dan ook talrijke maatregelen genomen zijn. Het aanvoeren van het zwaardere geschut betekent niet een verweer tegen een eenvoudig eventueel vernieuwd bombardement, maar vooral tegen een landing.

Ook de krachtige bezetting der kustplaatsen is hiermee verklaard. Ik schat het aantal soldaten, dat op het ogenblik langs de kust ligt van Oostende tot de Hollandse grenzen op 20.000. In de gehele duinenreeks zijn batterijen geplaatst en daarachter liggen lange rijen loopgraven, parallel met de strandlijn. Op een km daarachter weer staan verschillende batterijen.

Een poging tot landing der Engelsen wordt bovendien spoedig verwacht, waarschijnlijk tegelijkertijd met een algemeen krachtig offensief der bondgenoten aan de IJzer.

Van het front in Vlaanderen.

Een oorlogscorrespondent van het Berliner Tageblatt schrijft:

“Wie het IJzerkanaal heeft gezien, weet dat het voor onze rechtervleugel haast onmogelijk is geworden, terrein te winnen. Het is eigenlijk geen “terrein” meer, het is een onafzienbaar meer van grijze modder.

Onze stellingen strekken zich aan de kust tot aan de mond van de IJzer bij Nieuwpoort uit. Hier steken twee houten pieren in zee, de oostelijke is in onze handen, de andere in die van de bondgenoten. Het Belgische draadloze station op een der pieren is kapot geschoten.

Onze vooruitgeschoven stellingen zijn slechts langs buitengewoon modderige wegen te bereiken. Als men er gaat graven, vindt men reeds op 30 cm diepte het grondwater, dat overal in de voren op de akkers staat. Kanonnen en wagens blijven op deze wegen in de modder steken, paarden zakken er soms tot de buik toe in.

Het IJzerkanaal vormt de natuurlijke grens der beide fronten. Op sommige plaatsen liggen de loopgraven maar 120 meter van elkaar, bij Diksmuide, waar nog overblijfselen van de brug over het kanaal liggen, slechts 40 meter. Elke poging om het kanaal over te steken, wordt dadelijk met hevig geschutvuur verijdeld.

Op vele plaatsen zijn de stellingen van onze tegenstanders beter beschermd dan de onze, daar de westelijke oever van het kanaal

hoger is dan de oostelijke. Hun loopgraven zijn daardoor droger dan de onze waarin een voet water staat, zodat zij dagelijks uitgepompt en leeg gehoosd moeten worden.

Naar mijn overtuiging kunnen wij onder deze ongunstige omstandigheden op dit deel van het front niet opschieten. Doch onze tegenstanders kunnen om dezelfde redenen al evenmin veel uitrichten. Ik ben dan ook van oordeel dat de strijd in Noord-Vlaanderen op het dode punt staat.”

Parijs, 18 december. De officiële mededeling van hedenavond 11 uur luidt:

Wij hebben een weinig terrein gewonnen langs de duinen ten noordwesten van Nieuwpoort.

Twee krachtige tegenaanvallen van de vijand ten noorden van de weg van Ieper naar Menen zijn afgeslagen.

Berlijn, 19 december. Het grote hoofdkwartier meldt hedenochtend:

In het westen hebben onze vijanden gisteren een reeks aanvallen ondernomen.

Bij Nieuwpoort, Bikschote en ten noorden van La Bassée wordt nog gevochten.

Londen, 19 december. Aan de Daily News werd eergisteren uit Noord-Frankrijk geseind:

Langs het gehele front tussen Nieuwpoort en Rijsel hebben de bondgenoten op vastbesloten wijze het offensief hervat en de berichten van verschillende punten van de gevechtlijn tonen aan,

dat de voorwaartse beweging met een algemeen succes wordt bekroond.

Londen, 19 december. De Daily Chronicle verneemt uit Noord-Frankrijk, dat de bondgenoten ten noorden van Diksmuide en ten zuiden van Nieuwpoort zijn opgerukt en zich verenigd hebben met de troepen aan de noordoostelijke kant van het overstroomde gebied. Zij hebben Roeselare genomen en zijn naar Middelkerke (tussen Oostende en Nieuwpoort) opgerukt.

Londen, 19 december. De Daily Telegraph verneemt uit Noord-Frankrijk dat Roeselare door de Franse en Engelse voorposten bezet is. De Duitsers schijnen voorgoed uit de stad weggetrokken te zijn.

Diksmuide is in zijn geheel door de bondgenoten bezet.

Londen, 19 december. Aan de Daily News uit Noordoost-Frankrijk:

De inneming van Roeselare zou een zo belangrijke overwinning betekenen, dat men moeilijk kan geloven, dat het dan niet onmiddellijk bekend zou zijn gemaakt.

De Engelse monitors hebben de opmars van de Franse en Belgische troepen voorbij Nieuwpoort en langs de kust nog krachtadiger gesteund dan voorheen.

De Belgen vechten met zeldzame geestdrift bij deze voorwaartse beweging.

Londen, 19 december. De Daily Mail verneemt uit Noord-Frankrijk: De opmars der bondgenoten voorbij Nieuwpoort in de richting van Oostende is het gevolg geweest van het schitterend optreden der Franse dragonders, die met de Belgische infanterie samenwerkten. Een poging van deze dragonders om een omtrekkende beweging in

de duinen bij de badplaats Nieuwpoort uit te voeren, was door Duitse machinegeweren, die verdekt waren opgesteld, verijdeld. De avond van de volgende dag galoppeerden de dragonders andermaal om de rechtervleugel van de vijand heen en omsingelden de Duitsers in de duinen. Zij namen er 900 gevangen. De opmars werd vervolgens met kracht voorbij Nieuwpoort voortgezet. Het vechten was het hevigst te Lombardsijde.

Van het westelijke gevechtsterrein.

De oorlogscorrespondent van De Tijd seint op 19 december uit Duinkerken: Het offensief der bondgenoten wordt met grote kracht voortgezet van Nieuwpoort tot de Vogezen en dezer dagen kan men belangrijke gebeurtenissen tegemoet zien. Engelse en Belgische troepen, door Franse marinetroepen versterkt, hebben na de aankomst van de koloniale en Indische troepen over het gehele front te hebben afgewacht, verwoede aanvallen begonnen ook in West-Vlaanderen. Tevoren waren de Duitse posities grondig door vliegeniers verkend, ondanks het afschuwelijke weer. De geestdrift van de troepen der bondgenoten is onweerstaanbaar. Loopgraven, enige km vóór Roeselare, werden stormenderhand genomen en de Vlamingen liepen de Duitse infanterie onder de voet, onder het zingen van de Vlaamse Leeuw. Ook de bruggenhoofden van Diksmuide zijn bij een bajonetaanval, door artillerie gesteund, na bloedige gevechten genomen, waarna onmiddellijk noordwaarts van Diksmuide vooruit werd gerukt. Uit de sterk verschanste loopgraven bij Nieuwpoort moesten de Duitsers wijken na menige dode te hebben achtergelaten. Geholpen door het Engelse scheepsgeschut van de Noordzee uit werd door de bondgenoten Sint Joris aangevallen met behulp van geïmproviseerde bruggen, houtvloten en gelegenheidssloepen.

Van Lombardsijde zijn de laatste huizen in puin geschoten in gevechten van man tegen man.

De Franse cavalerie voerde met ontstuimig elan charges uit. De verliezen aan doden, gewonden en gevangenen zijn over en weer groot, daar ook de Duitsers streden met taaie vastberadenheid.

Van de oorlogscorrespondent van De Tijd te Koksijde:

In militaire kringen alhier verneem ik, dat de Engelsen de tijd gekomen achten om te trachten de kust te zuiveren en de Duitsers naar het oosten te dringen. Oostende zou voortaan de haven van landing zijn van de verse Engelse troepen. De Engelsen hebben het oog op het kanaal van Zeebrugge naar Gent, waarlangs het vervoer van zwaar geschut een groot gemak is en de toevoer van munitie op grote schaal kan geschieden, terwijl de wagens dan voor andere doeleinden, zoals de toevoer van troepen, kunnen gebruikt worden door de bondgenoten.

Koortsachtig wordt door de bondgenoten gewerkt, ook in de fabrieken van oorlogsmateriaal. In verschillende bedrijven te Havre worden metaalbewerkers gevraagd, zo druk werkt men er aan het maken van kanonnen en projectielen. Bij Schneider wordt op het ogenblik een partij kanonnen, die op de Duitsers zijn buit gemaakt, pasklaar gemaakt voor het Franse kaliber.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt heden het volgende mee omtrent de krijgsverrichtingen:

De 17^e december kenmerkte zich tussen de zee en de Leie door een krachtige vooruitgang onzerzijds. Wij hebben de weg naar Lombardsijde aan zee bereikt. Oostelijk van Steenstrate hebben wij vijandelijke loopgraven genomen, 350 meter terrein gewonnen,

honderd gevangenen gemaakt en drie mitrailleurs veroverd. In de streek van Bikschote hebben wij 500 meter terrein gewonnen, 60 gevangenen gemaakt en drie mitrailleurs genomen. Op de weg van Ieper naar Menen zijn wij honderd meter vooruit gekomen.

20 december 1914

Parijs, 19 december. De officiële mededeling van vanmiddag drie uur behelst het volgende: Wij hebben gisteren het terrein, dat wij de vorige dag ten zuiden van Diksmuide gewonnen hadden, in staat van tegenweer gebracht en zijn meer dan een kilometer in de streek van Notre Dame de Consolation ten zuiden van La Bassée en in de richting van Carency gevorderd.

Een bijzondere correspondent van de Times meldt uit Duinkerken het volgende over het begin van de slag aan de IJzer. Duinkerken, schrijft hij, was de basis van de slag en sinds de 17e oktober komen elke middag de lange stoeten bruine transportwagens langs de rechte weg van Veurne binnen en keren naar het front terug met allerlei benodigdheden en schietvoorraad. Het kanon donderde die zeventiende oktober voor het eerst aan de oevers van de IJzer en langs de kust, de Duitsers hoopten hun strijdmacht in steeds grotere massa's op achter Diksmuide en Ieper en de transporten gekwetsten stroomden binnen. De Duitse tauben begonnen hun bezoeken te brengen en bommen te gooien rond het marktplein en het stadhuis, daarbij een bepaalde voorkeur aan de dag leggend voor de zondagochtenden, na kerktijd, wanneer de straten vol mensen waren. De inwoners begonnen zich af te vragen of deze bommen door 28 cm granaten gevolgd zouden worden; maar het is een vrolijk volk en ze schenen nooit, zelfs niet op 24 oktober, toen de Duitsers bij Pervijze recht op de spoorweg aankwamen en de

Belgische staf haastig uit Veurne wegtrok, werkelijk bang te zijn voor hun veiligheid.

Van deze tijd af begon Joffre een legermacht naar de Belgische grens te werpen en Duinkerken werd van Belgisch weer Frans. De straten zijn vol Franse soldaten en aan tafel in de hotels is er aan het middagmaal nauwelijks een burger te zien. Blauw en rood en groen en kaki, marine en leger, jagers, spahis, kanonnières, kurassiers, Belgische gidsen en Franse infanterie in het nieuwe blauwgrijze uniform leveren een vrolijke aanblik op.

21 december 1914

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt omtrent de krijgsverrichtingen mee:

De 18e zijn wij in de duinen vooruit blijven gaan in de richting van Nieuwpoort. Zuidelijk van Diksmuide hebben wij het de vorige dag gewonnen terrein in staat van verdediging gebracht. Zuidelijk van leper zijn wij bestendig vooruit blijven gaan.

Het Petit Journal verneemt dat Engeland weer 80.000 man troepen naar Vlaanderen heeft gezonden.

Van het westelijk gevechtsterrein.

Berlijn, 20 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Bij Nieuwpoort en Bikschote hebben onze tegenstanders hun vruchteloze aanvallen gestaakt.

Parijs, 19 december. Officieel bericht van vanavond 11 uur:

Op het front in Belgisch Vlaanderen is in de streek van Steenstrate een vijandelijke aanval afgeslagen. Wij hebben aanmerkelijke vorderingen gemaakt bij het gehucht Kortekerke.

Parijs, 20 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Tussen de Noordzee en de Leie hebben wij boven Nieuwpoort en Sint Joris enig terrein gewonnen. Ook ten oosten en ten zuiden van Ieper zijn wij enigszins opgeschoten.

Oostburg, 20 december. Vanochtend werd terug heftig kanongebulder gehoord uit de richting Nieuwpoort. Vermoedelijk was de Engelse vloot ook weer in actie. Voor het ogenblik is het nu weer stil.

Van het westelijke gevechtsterrein.

De oorlogscorrespondent van De Tijd te Sluis meldt op 18 december:

Als vaststaand kan ik de volgende resultaten mededelen van de aanvallen der geallieerden onder medewerking van de Engelse vloot. Heroverd zijn aan en boven de IJzer: Lombardsijde en Sint Joris, terwijl de bezetting van Westende slechts een historie van enkele dagen schijnt, daar deze plaats door de Duitsers ontruimd is en reeds meermalen door Franse patrouilles bezocht is.

Rondom Ieper zijn thans de volgende dorpen door de geallieerden bezet, zonder dat de Duitsers erin geslaagd zijn dit voordeel weer teniet te doen: Bikschote, Langemark, Passendale en Moorslede;

ook het even boven Passendale gelegen dorp Westrozebeke is door de Duitsers ontruimd en wordt door de Engelsen herhaaldelijk gepatrouilleerd, maar een definitieve bezetting wacht op het resultaat van de verschillende gevechten, die tegen de Duitsers in de bossen ten zuidwesten van deze plaats geleverd zijn.

Het succes, dat de geallieerden ten noordoosten van Ieper gehad hebben met de bezetting van genoemde dorpen, is van het grootste belang en de Duitsers concentreren er op het ogenblik dan ook zoveel mogelijk manschappen, om het verloren terrein te herwinnen.

Het voorwaarts dringen der geallieerden gaat nl. voor de Duitsers verontrustend regelmatig, d.w.z. in een lange horizontale linie, die loopt van Bikschote tot nabij de spoorlijn Roeselare-Menen en van daar naar Rijsel.

En door hun voortdringen wordt vooral deze verbindinglijn der Duitsers ernstig bedreigd, daar het door de Engelsen genomen dorp Moorslede bv. slechts een paar km ten westen van deze spoorlijn (Roeselare-Menen) ligt. Het noordwaarts dringen bedreigt vooral de verbindinglijn Diksmuide-Torhout en van daar naar Brugge. Dat het de geallieerden ook erom te doen is, deze weg af te snijden, bewijzen de hardnekkige gevechten, die geleverd worden tegen de Duitsers, die in de uitgestrekte bossen van Houthulst tussen Merkem en Staden verscholen zijn.

Ofschoon de geallieerden bij deze bossen nog niet verder gevorderd zijn, kunnen de Duitsers niet zonder grote verliezen stand houden.

De door de correspondent ontvangen inlichtingen tonen aan, dat het succes, hetwelk de verbondenen bij Lombardsijde en Sint Joris

behaald hebben, hoofdzakelijk te danken is aan de werking van het Engelse geschut.

Toen de 14^e dezer Lombardsijde en Westende door de Engelse vloot gebombardeerd waren, uren achtereen, hebben de Duitsers die plaatsen tenslotte moeten ontruimen en zich op korte afstand daar achter opgesteld. Toen achtte de infanterie der geallieerden haar taak aangebroken en ging tot een stormaanval op de vijand over. De Duitsers lagen in loopgraven, maar in verspreide orde trokken de geallieerden een halve cirkel om deze plaats en brachten op goede plaatsen enkele kleine stukken geschut in stelling, die grote verliezen aanrichtten.

Op een groot deel van de andere helft van de cirkel, die door de geallieerden werd opengelaten, vielen de granaten der Britse vloot en de Duitsers waren genoodzaakt zich daar doorheen te werken en op Sint Joris terug te trekken. Dit ging echter niet meer in goede orde en de hen achtervolgende troepen richtten een moorddadig vuur op hun achterhoede.

Het gevolg was dat de Duitsers zich ook in Sint Joris niet lang meer konden handhaven en van deze plaats terugtrokken naar Kapellen, voor hun vlucht gebruik makende van de enkele dijken die op dit overstroomde terrein droog zijn gebleven.

De correspondent van De Tijd te Sluis seint nader:

De geallieerden blijven vorderingen maken aan de IJzer. Middelkerke is thans door de Duitsers ontruimd. Veel beweging heerst onder de Duitse troepen in West-Vlaanderen. De vliegtuigen der geallieerden zweven de gehele dag van de IJzer tot de Hollandse grenzen en vannacht wierpen zij lichten uit.

Zaterdag is in Brugge door een Engelse vlieger een bom geworpen op de kazerne en op een particulier huis bij het foeragedepot, waarop gemikt werd.

Zaterdag werd bij Tielt een Engelse patrouille door de Duitsers gevangen genomen.

Van Franse zijde.

De Franse legatie deelt omtrent de krijgsverrichtingen heden het volgende mee:

De 19^e zijn wij ongeveer 150 meter vooruit gekomen naar Nieuwpoort en naar Sint Joris toe, ten oosten en ten zuiden van Ieper.

In Diksmuide.

Heinrich Binder, oorlogscorrespondent van het Berliner Tageblatt, vertelt van een bezoek, dat hij en andere journalisten aan Diksmuide hebben gebracht. Na een gevaarlijke wandeling onder het geweervuur der Fransen, bereikten zij de puinhopen van de stad. Daar waren zij vrijwel in veiligheid, want slechts enkele straten, en met name het marktplein, liggen open voor het vuur van de vijand. Zo in elkaar geschoten als Diksmuide, zegt hij, ligt geen andere stad op de slagvelden van deze afschuwelijke oorlog.

In de omgewoelde straten ligt de modder meters dik. Misschien is er nog een huis in de plaats, dat niet door de granaten getroffen is. Ik weet het niet. Want als men voorzichtig van steen op steen moet stappen, voorzichtig om de hoek van de straat moet kijken, omdat daar de kogels doorheen vliegen, blijft er weinig tijd over, om rondom zich heen te zien. De puinhopen vormen kleine, glibberige

bergen, waar men overheen moet. Daar ligt reeds het marktplein, waarover onophoudelijk de kogels fluiten. In één sprong naar de overkant onder de dekking van het stadhuis en naar de geweldige Sint Niklaaskerk, die een enkele reusachtige ruïne is en die men nog slechts aan een paar stukken muur en aan een pilaar als kerk kan herkennen. En toch is er een geluidloos leven in de stuk geschoten huizen. Daar hebben zich onze soldaten in de kelders ingekwartierd, maar geen opstijgende rook mag de vijand verraden in welke huizen onze troepen verblijf houden.

De commandant begroet ons. Hij is blij, nieuwe gezichten te zien in deze woestenij. Terwijl hij ons de toestand staat uit te leggen, slaan links en rechts onafgebroken de kogels in muren en gevels. In een minuut tijd tellen wij vijfenveertig schoten tegen de muur van het naburige huis. Zo ijverig, dag en nacht door, slingert de vijand nutteloos zijn ammunitie in de dode stad. Als enige levende wezens vonden onze soldaten een hond en drie katten. Dat was alles. Drie, vier maal is om Diksmuide gevochten. Thans is de reusachtige puinhoop vast in ons bezit en onze stellingen zijn vooruit geschoven tot aan het IJzerkanaal, dat in het westen der stad voorbij de laatste huizen loopt.

Nu gaan wij op weg naar de loopgraven. De weg erheen gaat door een toegangsliepgraaf van ongeëvenaarde wilde romantiek. We gaan door in elkaar geschoten huizen, donkere aardholten en kelders, door paardenstallen, reeksen van kamers, waarin nog al de meubelen uit gelukkige tijden staan. Een snelle sprong brengt ons dan in een nauwe steeg, die in de vuurlijn van de vijand ligt. Dan gaan we weer door kamers en over binnenplaatsen tot we in een lange onderaardse, kletsnatte aarden gang komen, aan het einde waarvan, evenals in een tunnel, eindelijk het licht ons begroet. In de voorste loopgraven! Er mag niet gesproken worden, want ginds,

ongeveer honderd meter verder, ligt de vijand. Nauwelijks vertoont zich de punt van een helm, nauwelijks wil men zijn stijve ledematen, stijf van het eeuwige bukken, iets uitrekken, of een hagel van lood klettert reeds neer.

In de loopgraven, waar natte gele modder naar beneden druipt, staan onze soldaten. Acht uur blijven zij zo staan. Dan komt de aflossing aangeslopen. In gebukte houding gaat het dan terug naar de muffige maar beschermende kelders. 's Nachts wijzen witte banden en stukken papier de soldaten de weg. Licht mogen zij niet aansteken en ook geen woord spreken. Op vele plaatsen van de gevaarlijke terugweg staat als barrière een gebroken stoel of een bank. Hier mag men niet het hoofd boven de muur uitsteken. Want daarachter ligt de dood op de loer.

22 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Berlijn, 21 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

De aanvallen der Fransen bij Nieuwpoort zijn ook gisteren afgeslagen.

Parijs, 21 december. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur meldt, dat er niets van belang is voorgevallen in België, behoudens enkele vorderingen der bondgenoten in de streek van Lombardsijde, Sint Joris, ten zuidoosten van Bikschote, en de bezetting van enige huizen te Zwarteleen.

Van Duitse zijde.

Brussel, 21 december. Nederlandse bladen bevatten de laatste dagen berichten over de beschieting der Engelse kust, waarin het verwijt voorkomt, dat Duitsland open steden niet eerbiedigt. Daar tegenover zij vastgesteld dat de Engelse vloot sedert weken in strijd met het volkenrecht de Belgische kust en Belgische badplaatsen beschiet en daar reeds grote schade heeft veroorzaakt. Zo is de badplaats Westende gedeeltelijk vernield en ook andere plaatsen hebben erg geleden.

Uit België.

Men meldt ons uit Oostburg dat Duinbergen, het opkomende badplaatsje tussen Heist en Knokke, vrijdag door de bewoners moest worden ontruimd. Waar de Duitsers de bewoners heen hebben gezonden is onbekend. Over de Nederlandse grens mag niemand meer; daarom trachten verscheidene personen 's nachts door de posten te sluipen. Nu wil men daarvoor ook een stokje steken en heeft zaterdagnacht telkens het gehele terrein aan de grens verlicht met zoeklichten.

Hier aangekomen vluchtelingen vertellen dat zij die vroeger bij de burgerwacht hebben gediend, thans door de Duitsers weer worden aangesteld.

Op het strand tussen Cadzand en Knokke kon men zondag drie mijnen zien liggen, en te Cadzand twee. Gisteren zou een daarvan, die kort bij de woningen lag, gedemonteerd worden, de tweede zou men laten ontploffen.

Men meldt ons uit Sluis:

Gisternacht is hier terug hevig geschutvuur gehoord; men veronderstelt dat de Engelse oorlogsschepen opnieuw Zeebrugge hebben gebombardeerd.

De bekende "ooggetuige" bij de Britse troepen in Noord-Frankrijk en West-Vlaanderen doet thans in de Engelse pers mededelingen over de gebeurtenissen aan het front, tussen 13 en 17 dezer. Wij ontleen er enkel het volgende aan:

Maandag 14 dezer was op onze rechtervleugel de artillerie van beide partijen druk in actie; ook werd er over de gehele linie geweervuur gewisseld. Aan de linkervleugel kwam het tot een ernstiger treffen. Hier trok onze infanterie, nadat een deel der posities van de Duitsers gebombardeerd was, voorwaarts in de richting van een punt ten westen van Wijtschate. De Engelsen namen daar een gedeelte van een loopgraaf; de Duitsers verloren 120 man aan doden, bovendien twee officieren en 60 man aan gevangenen. Voorbij onze linkervleugel waren de Duitsers iets voorbij een lijn tussen Sint Elooi (ten zuidoosten van Ieper en Zonnebeke) en het noorden van de weg Ieper-Menen teruggeslagen. Ook ten noorden van Ieper gingen zij op enige punten terug. Die nacht wierpen de Duitsers 250 granaten in Armentières.

De volgende dag kwam geen van beide partijen vooruit; maar 's nachts werd tot driemaal toe een aanval uitgevoerd tegen de Duitse loopgraven, wat wel enig succes had. Rechts van de Britse positie wonnen de Fransen enig terrein.

Ook de volgende dagen werden hier en daar kleine successen behaald. Van het Britse zware geschut troffen enige schoten een Duitse houwitserbatterij.

Van een Duitser, die de 14^e was gevangen genomen, vernamen wij, dat het 23^e regiment en de jagers op 4 november vreselijke verliezen hadden geleden. Dezelfde gevangene beschreef de 5^e als “een vreselijke dag”; de Duitse troepen hadden toen enorm te lijden gehad van het water in de loopgraven. Verder was het kanonvuur waaraan hij de 14^e had blootgestaan, heviger geweest dan enige vroegere kanonnade.

Volgens andere gevangenen zouden de Duitse landweermannen de oorlog van harte moe zijn en daarbij klagen over de harde bejegening, die hen van de kant van hun officieren ten deel valt. Was er aan deze Duitse landweersoldaten niet wijsgemaakt, dat de Britten hun gevangenen mishandelen, er zouden er zich meer komen overgeven.

De Duitsers dragen hun Pickelhauben niet meer; ook bedekken zij, om minder in het oog te vallen, de rode banden op hun uniform met lappen grijze stof.

Voorts vertelt de “ooggetuige” nog, dat de Duitsers thans veel talrijker zijn dan in begin oktober en dat hun stellingen veel sterker en beter georganiseerd zijn dan toen.

De Belgische vluchtelingen.

Prof J. F. Niermeyer te Utrecht schrijft ons:

Wanneer de hulpvaardigheid tegenover de Belgische vluchtelingen niet zal verslappen, dan is het zeker nodig tegenstrijdigheden in de berichten omtrent hun noden, en de voorziening daarin, zoveel mogelijk op te helderen.

leder, die de “vluchtoorden” in Brabant en Zeeland bezocht heeft, moet getroffen zijn door het gebrek aan onderkleding en schoeisel (hier en daar ook aan bovenkleding), dat in de meeste plaatsen heerste. Het deed daarom goed dat door de meeste journalisten in de berichten over hun reis in het zuiden op die behoeften werd gewezen, o.a. met klem door de vertegenwoordiger van uw blad. En niet minder goed deed het te zien hoe uw directie onmiddellijk de koe bij de horens pakte, in het nijpend gebrek te Oostburg voorzag en ook elders de zaak aanvatte.

Nu zullen velen verwonderd zijn geweest, sedertdien uit mededelingen van het provinciaal comité voor Zeeland te vernemen, dat dit aan alle behoeften in die provincie kan voldoen. Ter opheldering moge dienen, dat het kledingdepot, door de goede zorgen van dat comité te Vlissingen ingericht, meermalen slecht voorzien is geweest, zodat plaatselijke comités zich wel eens tevergeefs daartoe hebben gewend.

Wat hier ontbreekt, dat was de krachtige centrale leiding, die van boven af had moeten komen. De gedelegeerde van de regeringscommissaris, het oud lid der tweede kamer Snoeck Henkemans, heeft zeker voortreffelijk werk gedaan, maar hij was niet in de gelegenheid zich blijvend in Zeeland te vestigen en moest zich tot inspectiereizen, nu en dan, bepalen. In de tussentijd had men zich te wenden tot de regeringscommissaris zelf, jhr. Ruys de Beerenbrouck, te Roosendaal gezeteld. En ook zij, die de minister niet willen tegenspreken waar hij in de kamer verklaarde, in de benoeming van deze leider een gelukkige keuze te hebben gedaan, zullen toch evenmin jhr. Ruys zelf willen betwisten, dat diens ambtsgebied veel te groot is, gelijk hij openhartig aan de journalisten verklaarde. Zeker is nu een gelukkige keuze gedaan in

ds. Pattist te Aardenburg als gedelegeerde voor westelijk Zeeuws-Vlaanderen. Zo moesten er meer zijn.

Over enkele dagen zal ik aanleiding hebben, Zeeland opnieuw te bereizen en gaarne zal ik daarna in dit blad mededelen of inmiddels de vluchtelingen daar voldoende kleding hebben gekregen; en ook schoeisel.

Het zij mij veroorloofd in dit verband nog een andere tegenstrijdigheid op te helderen. Zoals uw vertegenwoordiger mededeelde, beklaagde de burgemeester van Vlissingen zich tegenover de journalisten, dat ik hem ten onrechte zou hebben beschuldigd niet intijds ziekenbarakken te hebben aangevraagd. Ik heb niet over ziekenbarakken gesproken. Na de slechte toestand van het verblijf in de Vlissingse havenloods te hebben beschreven, voegde ik daaraan toe, wat te Vlissingen door dames en heren van het comité werd medegedeeld, toen mijn gezelschap zich over die toestand ontdaan toonde: de burgemeester heeft het niet nodig geoordeeld, barakken aan te vragen. Barakken dus voor gezonde mensen, zoals ook door enige journalisten, drie weken later, voor Vlissingen werden verlangd.

Dit doet echter niet af aan mijn bewondering voor de arbeid van het Vlissingse vluchtelingencomité dat, door het groot aantal doortrekkende vluchtelingen, onder de meest ongunstige omstandigheden werkt en met geestkracht zijn nobele taak blijft vervullen.

Van harte stem ik in met de wens, in de echt menskundige beschouwingen van uw vertegenwoordiger over het vraagstuk der vluchtelingen geuit: mogen Vlissingen en andere plaatsen, waar de verblijven nog altijd zeer onvoldoende zijn, spoedig worden ontlast,

niet door concentratie der mensen in grote kampen, waarvan een enkel als doorgangplaats kan dienst doen, maar door rationele distributie over de daartoe geschikte gedeelten van het land; waartoe (de gegevens zijn daarvoor bijeengebracht) zeer wel mogelijkheid bestaat.

Als men zich eens tien jaar verder denkt en vraagt waarop Nederland dan met meer voldoening zal kunnen terugzien: op het bijeenbrengen der behoeftige Belgen in grote heidekampen of op hun oordeelkundige verdeling over het rijk door een centrale leiding, die zich alleen bezig houdt met de oplossing van het probleem van de vluchtelingen, dan zal het antwoord niet twijfelachtig worden.

Londen, 22 december. De Daily Mail verneemt uit Noord-Frankrijk: Er zijn grote gevechten geweest aan de kanalen ten oosten van Nieuwpoort. De Duitsers stonden dikwijls urenlang tegenover de Belgen en Fransen met slechts het water van het kanaal tussen hen in. In het kanaal van Passendale lag aan de kant, die door de Fransen bezet was, een praam vastgemeerd. Voorzichtig werd het vaartuig losgemaakt en dwars over het kanaal gelegd. Vervolgens kroop mannetje na mannetje over de praam naar de overzijde. Zij hadden sokken en polsmoffen, zelfs petten over hun schoenen gebonden om het geluid van hun stappen te dempen. Zij vielen toen de Duitse loopgraaf aan en maakten zich in het geheel van acht loopgraven meester, waardoor de Duitsers uit een aanmerkelijk gebied verjaagd werden. Er waren veel doden.

Parijs, 22 december. Een Franse ooggetuige van de gebeurtenissen tussen 7 en 15 dezer deelt mede: Op verschillende punten hebben wij aanvallen gedaan, die met succes bekroond zijn. Wij zijn nergens gedwongen geworden op te geven wat wij gewonnen hadden. De

vijand is genoodzaakt geweest zijn verdedigende houding te handhaven. Dit heeft onze troepen versterkt in het besef van hun superioriteit.

Parijs, 22 december. Een bijzondere correspondent verneemt van bevoegde zijde, dat de bondgenoten in het westen drie of vier dagen geleden het offensief genomen hebben, gebruik makende van het vertrek van Duitse troepen naar Polen. De bondgenoten zijn zeer veel opgeschoten, hoewel er een geweldige tegenstand verwacht wordt.

Brugge. De oorlogscorrespondent van De Tijd meldt uit Sluis:

Gisteravond om tien uur verscheen er boven Brugge een vliegmachine, met zoeklichten werkend. De vlieger wierp drie bommen op Brugge. Er volgden hevige ontploffingen. De uitwerking is onbekend. Vannacht zijn er te Zeebrugge 1500 en te Heist 1200 Duitse soldaten aangekomen.

Van Franse zijde.

De Franse legatie in Den Haag deelt het volgende mede:

Op 20 december zijn wij enigszins vooruit gekomen in de streek van Sint Joris (ten oosten van Nieuwpoort). Op het overige gedeelte van het front, tussen de zee en de Leie, valt niets belangrijks te vermelden, behalve een nieuwe vooruitgang van onze infanterie ten zuidoosten van de herberg van Kortekeer (ten noordoosten van Diksmuide), de bezetting van enkele huizen van Zwarteleen (ten zuidoosten van Ieper) en het bombardement door de vijand van het hospitaal van Ieper.

23 december 1914

Berlijn, 22 december. Het grote hoofdkwartier meldt heden:

Bij Nieuwpoort en in de buurt van Ieper heeft gisteren over het algemeen kalmte geheerst.

Een correspondent van de Times meldt uit West-Vlaanderen:

De gevechten bij Nieuwpoort zijn in hevigheid verminderd. Bij Lombardsijde en Sint Joris hebben de Belgen geen poging gedaan om meer te doen, dan tegen de tegenaanvallen der Duitsers stand te houden.

Het gerucht, dat de bondgenoten slechts enige kilometers van Oostende af staan, is ongegrond. Het is wellicht in de wereld gekomen, doordat Franse soldaten de huizen van Middelkerke voor die van Oostende hebben aangezien.

Het doel van de beweging van de vorige week was om vaste voet te krijgen aan de overkant van de IJzer, om vandaar later tot de aanval over te gaan. Zolang onze troepen niet verder dan Nieuwpoort stonden, was een kleine Duitse strijdmacht met kanonnen bij machte om het bruggenhoofd te verdedigen, maar door de kust, de rivier en de lijn van Westende naar Sint Joris, hebben wij ons front verlengd en de gunstige voorwaarden geschapen voor een latere aanval.

Dit punt en de Kortekeer herberg bij Bikschote, waarover in de jongste Franse mededelingen wordt gesproken, zijn de enige punten, van waaruit de positie aan de IJzer kan worden beheerst. Water bedekt de rest van het land, afgezien van de wegen van

Ramskapelle, Pervijze en Diksmuide, waarlangs een krachtige aanval onmogelijk is.

Gisteravond maakte een Engelse vlieger op een watervliegtuig een tocht, die gericht was tegen de Duitse posities bij Oostende. De vlieger steeg in het dikke duister op en kwam een uur daarna terug. Negen bommen had hij laten vallen en hij meende dat ze aanmerkelijke schade moeten hebben aangericht. Deze tocht, de eerste over vijandelijk gebied in volslagen duisternis ondernomen, is hoogst merkwaardig, zegt de Times.

In het Berliner Tageblatt schrijft de oorlogscorrespondent Heinrich Binder over de beschieting van Oostende door de Engelse vloot:

“De Engelsen moeten hebben geweten, dat 's middags om twaalf uur de staf van een Duitse troepenmacht in het Majestic Palace hotel zou tafelen. Dienzaken hadden de officieren echter opgehouden en dat heeft menigeen het leven gered, want even na twaalf vielen de Engelse granaten met verwonderlijke juistheid in de eetzaal. Eén officier van de staf, die er al was, is getroffen en gedood. Dat is al, wat de Engelsen in Oostende hebben gedaan. Zij hebben alleen dit hotel beschoten, verder is geen enkel huis beschadigd; enkel zijn nog wat glasruiten door de luchtdruk verbrijzeld.”

Verder deelt de correspondent mee, dat op het strand, goed ingegraven en verdekt, Duitse batterijen zijn opgesteld en loopgraven zijn gemaakt.

Van het westelijke gevechtsterrein.

De oorlogscorrespondent van De Tijd meldt uit Sluis:

De Duitsers nemen, terwijl zij met grote moed de aanvallen der bondgenoten weerstaan, alle maatregelen om te voorzien in de gevolgen van een mogelijke terugtocht uit Vlaanderen. Ik seinde reeds dat er 1500 man te Zeebrugge zijn aangekomen en 1200 te Heist. Tegelijk met deze troepen zijn ook grote zendingen kanonnen en mitrailleurs aangekomen, de geplaatst zijn in de nieuwe verdedigingslinie Zeebrugge-Heist-Dudzele-Damme en verder in de richting Gent. Buiten de aankomst van de genoemde troepen zijn er na die nog grote massa's gevolgd en gedeeltelijk langs de grote linie opgesteld. Er zijn soldaten bij, die nog begin der vorige week in het oosten vochten.

Gisteren was het de laatste dag, dat de bewoners de kustplaatsen mochten verlaten om verder het land in te trekken. Niet zonder moeite zijn er vannacht nog 80 inwoners van Heist in geslaagd om door de duinen Nederlands grondgebied te bereiken.

De correspondent van De Tijd te Sluis waarschuwt tegen overdreven berichten omtrent de voordelen, die de bondgenoten aan de IJzer behaald hebben. Een feit is het, dat de bondgenoten na een krachtig offensief voordelen behaald hebben door rond Ieper en Nieuwpoort voorwaarts te dringen en aldus de Duitsers te noodzaken hun stellingen te wijzigen en zelfs sommige dorpen en stadjes te ontruimen, hoewel deze nog niet door de bondgenoten bezet konden worden. Tot deze plaatsen behoren o.a. Middelkerke en Roeselare, waar het alleen patrouilles van de bondgenoten gelukte meermaals binnen te komen. De gewijzigde opstelling der Duitsers blijkt aan stoutmoedige ruiters zelfs de mogelijkheid te hebben geschapen deze plaatsen voorbij te gaan en een Engelse afdeling verraste dan ook zaterdag Tielt met haar bezoek, waar het mooie voordeel echter eindigde met haar gevangenneming. Blijft het krachtig offensief der geallieerden gunstig aanhouden, dan

zullen er eerstdaags belangrijke gebeurtenissen plaats grijpen en is de bezetting van Middelkerke en Roeselare te verwachten.

Onder de Duitsers heerst onrust en belangrijke verplaatsingen van troepen vinden plaats. Vliegmachines van de bondgenoten verkennen voortdurend de gewijzigde stellingen der Duitsers en zelfs 's nachts werken zij, zoeklichten op het vijandelijk terrein werpend.

Stelselmatig gaan de Duitsers voort de kustplaatsen tot de Nederlandse grenzen toe te doen ontruimen en de bevolking over het verdere land te verdelen. Aan de nieuwe verdedigingslinie, reeds meermalen door mij beschreven, worden door de Duitsers nu ook loopgraven in gewapend beton aangelegd.

Uit Duinkerken wordt aan De Tijd gemeld, dat niet alleen de bondgenoten, maar ook de Duitsers versterkingen hebben gekregen. De vliegers der geallieerden hebben verkenningen gedaan voor nieuwe troepen en nieuwe aanvoer. De Engelse troepen hebben een zware strijd te strijden gehad en op sommige punten, hebben ze een korte poos moeten wijken, maar met grote hardnekkigheid bleven zij volhouden, en wisten hun verloren stellingen te heroveren.

Plezierbootjes in de oorlog.

Heinrich Binder, de oorlogscorrespondent van het Berliner Tageblatt in het westen, schrijft:

Met een snelheid van veertig kilometer vliegt onze kleine trouwe boot door het Canal Maritime. De binnenhaven van Zeebrugge wordt als veilige ankerplaats opgezocht. Op rustige zomerdagen droeg de motorboot vrolijke gasten over de meren van de Havel.

Het slanke lijf van de boot is staalgrijs geverfd. Zoals alles grijs is in deze oorlog. Zelfs de zee, die in gelijkmatig ritme van achter de pier omhoog spat, schijnt haar groene kleur verloren te hebben. Onder een grijze hemel een grijze zee.

In het westen op de vlakke kanalen en op de traag stromende rivieren van België is een afdeling motorboten samengesteld met Luitenant S. aan het hoofd. Zij is feitelijk een machinegeweerafdeling te water, die de staat vaartuigen, paarden en tros bespaart. De boten worden kosteloos beschikbaar gesteld. Hun eigenaars zijn, toen het korps gevormd was, eerst geoefend in het gebruik van karabijn, revolver en machinegeweer. Bij proefschiets op het Wannmeer bij Berlijn werden tenslotte 28 procent treffers bereikt. Toen ging men ten oorlog.

Het grootste gedeelte ging naar het oosten, de rest naar het westen. In 44 uur moesten zij van Spandau naar Leuven. Het mijnenveld van de Schelde rondom Antwerpen moest verkend worden. Dezelfde dag was Antwerpen echter gevallen en ander werk wachtte de kleine onrustige dingen, die als spelend op de golven schommelen. Hier moest een brug opgeblazen worden, daar een drijvende mijn opgevist. Soms moesten zij een geraffineerd wapen van de Belgen onschadelijk maken. Er dreven balken in het water met een onzichtbare explosieve lading, houten mijnen dus. In de Schelde vonden zij nog andere verrassingen, prikkeldraadversperringen onder de waterspiegel, waarin schroef en roer onklaar raakten. Men moest bij Gent schepen laten zinken, maar het voornaamste en spannendste werk was het verkennen van de mijnengordel. Er kwamen wilde, onrustige dagen. Men ving sluipschutters en pakte Belgische soldaten in burger op. Zij waren herkenbaar aan hun penning. Zij wierpen die niet weg, omdat ze die later bij de afrekening moesten laten zien. Daar de Duitsers echter

alle zakken doorzochten en het hemd op de borst openden, lieten zij de penningen aan een touwtje in hun mouw hangen. De mannen van de motorboten der Wannsee hebben deze truc ontdekt.

Toen het kustgebied veroverd was, werd een patrouilledienst voor de boten ingesteld. Op de kanalen bij Brugge en Oostende tot Nieuwpoort toe moest er op spionnen gelet worden, die vaak in bakkerstroggen en op planken de kanalen overstaken om brieven te verzenden. Een brief naar Nederland kostte tien frank, naar Frankrijk twintig. Men heeft verschillende van deze postkantoren ontdekt en opgeruimd. De postiljons werden opgehangen.

Eens was het een opwindende dag. De boten lagen voor de sluis bij Brugge tegen elkaar, toen we Engelse vliegers in het oog kregen. Weg konden de boten niet. De vlieger wierp twee bommen naar beneden, waarvan er een in het water viel en de andere honderd meter van de boten af. Al het glas aan boord brak, maar de boten waren weinig beschadigd. Zij hebben totnogtoe toch weinig geleden.

De zevende november kreeg de afdeling een warme vuurdoop. Zij had bevel gekregen een kilometer van Nieuwpoort af tegen de vijand op te treden. Het waren zware dagen, waarbij menig soldaat zijn leven verloor. Verwoed vuur van beide kanten. Om iedere duim grond werd er gevochten. De morgen van de achtste november brak aan en de strijd ging nog steeds op en neer. Men vocht om beken en modderpoelen. Een enkel stuk geschoten huis, een kleine rokende puinhoop moest drie of vier maal bestormd worden. Naast de Fransen lagen de Engelsen en schoten. En zij schoten goed. Nog was er geen terrein gewonnen. De middag kwam en het werd avond. En ook 's nachts dreunde en knetterde het aan alle kanten.

In het wezenloze donker zag men bliksems en klonk het rollend gedonder. Het was een hel, die gestookt werd met het vuur van zware granaten en sproeiende kartetsen. Honderd eenentwintig uur was luitenant S. in het wilde granaatvuur zonder een hap warm eten en zonder aflossing. De mannen van de motorboten, onder wie er heren zijn van boven de vijftig, hebben over doden en slijk heen zware patronenkisten naar de machinegeweren gesleept en hebben het uitgehouden tot strijd en storm weer bedaard waren. Het waren grote dagen voor het vrijwillige motorbootkorps. Daarvan zal nog lang gesproken worden, als na de vrede op het boothuis aan het Wannmeer de vlag weer omhoog gaat. En als de kleine trouwe boten weer over de wateren van de Mark spiegelen.

24 december 1914

Van het westelijk gevechtsterrein.

Parijs, 23 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Wij zijn gisteren enigszins opgeschoten tussen de Noordzee en de weg van Nieuwpoort naar Westende, zomede in de streek van Steenstrate en Bikschote.

Berlijn, 23 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Onze troepen hebben vijandelijke aanvallen in de duinen bij Lombardsijde en ten zuiden van Bikschote zonder moeite afgeslagen.

De 21^e december wordt aan de Times geseind, dat de Duitsers aan de IJzer verscheidene kleine aanvallen ondernomen hebben, die alle afgeslagen zijn. Loo, een dorp op 9 km ten zuidwesten van

Diksmuide, werd door hen beschoten en ook aan het front Nieuwpoort-Diksmuide was de Duitse artillerie in de weer. Ramskapelle is eveneens beschoten.

Uit veldpostbrieven.

De Vlaamse Gazet drukt een brief af van een Belgisch soldaat, die als telegrafist bij het leger in Veurne-Ambacht werkzaam is. Het volgende is er aan ontleend:

“Diksmuide, Pervijze, Ieper liggen alle vergruisd. De lijken zijn op het kerkhof uit de grond geschoten. In de omliggende streken vindt ge in al de weiden alle 5 à 6 meters een “marmit”, d.i. een door een granaat geploegde put, welke voor de 12 cm kanonnen ongeveer 1,5 m diep is en 2,5 meter doorsnee heeft en voor de stukken van 28 cm zoiets van 3 m diepte en 4 m doorsnee. In deze putten worden onze doden begraven. De aarde is hier letterlijk omgeploegd door de granaten en de huizen worden nu nederig vertegenwoordigd door een steenhoop.

Onze divisies lossen beurtelings de eerste vuurlijn af na een tiental dagen loopgraafleven (in dit seizoen), om in de tweede lijn wat uit te rusten. Onnodig u te melden, hoe aangenaam het is, in die kille aarde, ineengedoken en onbeweeglijk dagen en nachten bij het gure winterweer door te brengen, en dan rollen de “brisants” en “schrappells” boven uw hoofd door de luchtruimte en ontploffen als een zandhoos in de grond.

Wee u als de loopgraven ontdekt zijn, want de dood wordt met oververdovend gekraak in het ronde gezaaid.

Van de gekwetsten wil ik niet spreken. Dit is onmenselijk. Het komt dikwijls voor, dat de loopgraven niet voorzien kunnen worden van

mondbehoefden, aangezien zij door de obussenregen niet genaakbaar zijn. Begrijp dan het lot van die heldhaftige jongens onder zulke omstandigheden. In hoeveel loopgraven steeg het water niet tot 20 of 30 centimeter.

De telegrafisten hier hebben het ook niet beneden de markt. Onze verschansingen worden beschoten met schrapnells, soms met brisants. Dan kruipen we op onze buik door het slijk voort, naar de loopgraven, die verbonden moeten worden met het hoofdkwartier. Dit is een sport, om van dikke mensen magere te maken. Natuurlijk moet er één van onze mannen bij het toestel dienst doen. Hij wordt dan na één of twee dagen afgelost. Zo krijgt iedereen zijn beurt, om in de dans te treden. Vandaag of morgen is het mijn beurt, op de "poste de combat" bij de telefoons ... De poste de combat N° 1, ligt op 2,5 uur gaans van hier, tegen de IJzerstroom. Men moet daar 's nachts afgelost worden, anders is men voor de poes. Men riskeert daar zijn huid, maar het is voor het vaderland.

Nochtans wordt er bij ons niet gevochten, om die ereplaatsen te betrekken, wel integendeel ... Het is zo maar 2 ½ uur ver door het slijk te baggeren, tot over de enkels, in een wind om omver te waaien, in een regen, die plast, om ginder, op gevaar af, reeds onderweg getroffen te worden, 24 uur bij de telefoon te zitten, ineengedoken als een opgejaagde muis, in een loopgraaf, welke voor vloer een slijkmassa, voor plafond wat aarde op enige balkjes vertoont, waar het slijkwater voortdurend doorsijpelt".

Londen, 24 december. De Daily Mail zegt van officiële zijde uit Noord-Frankrijk te vernemen, dat de Belgen dinsdag door de Duitse stellingen aan de IJzer voorbij Sint Joris zijn heengebroken. Zij hebben er een stelling ingenomen.

Londen, 24 december. Van de Belgische grens is gisteren aan de Times geseind:

Op uitstekend gezag kan ik verklaren, dat de Belgische troepen er gisteren in geslaagd zijn het IJzerkanaal bij Sint Joriskapelle in de richting van Mannekensvere over te steken en zich daar stevig vast te zetten, in weerwil van een moorddadig vuur.

Van Franse zijde.

De Franse legatie in Den Haag deelt omtrent de krijgsverrichtingen heden het volgende mee:

De 22^e zijn wij tussen de zee en de Leie op verschillende punten vooruitgekomen: 150 meter tussen de zee en de weg van Nieuwpoort naar Westende en 150 meter in de streek van Steenstrate-Bikschote.

25 december 1914

Van het westelijk oorlogsterrein.

Parijs, 24 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Tussen de zee en de Leie hebben wij vorderingen gemaakt door ons vooruit te graven in de duinen, en hebben wij een aanval op het front van Lombardsijde afgeslagen.

Te Zwarteleen, ten zuidoosten van Ieper, hebben wij een groep huizen ingenomen.

Het Belgische leger heeft afdelingen vooruit gebracht op de rechteroever van de IJzer, ten zuiden van Diksmuide en daar een bruggenhoofd opgericht.

Berlijn, 24 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

De vijand heeft gisteren in de omgeving van Nieuwpoort zijn aanvallen niet herhaald. Bij Bikschote hebben onze troepen in de gevechten van de 21^e december 230 gevangenen gemaakt.

Een bijzonder correspondent van de Times meldde dinsdag, dat in het overstroomde Belgische gebied tussen Sint Joris en Ramskapelle de Duitsers uit alle door hen bezette boerenhoeven verdreven zijn. De bondgenoten pogen vooruit te komen langs de weg, die van Ramskapelle over de IJzer naar Schore voert.

Volgens deze correspondent is de stemming van de Duitse troepen aan de IJzer zeer gedrukt; de mannen zijn beu van het vergeefse vechten in het koude, natte land, zonder gerief en ver van huis. Er zijn, sedert het gevecht bij Nieuwpoort weer begonnen is, iedere dag groepen gevangenen Veurne binnen gebracht.

26 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Berlijn, 25 december. Uit het grote hoofdkwartier werd hedenochtend gemeld:

In Vlaanderen heerste gisteren over het algemeen genomen rust.

Parijs, 24 december. Het officiële communiqué zegt: De vijand heeft ten noorden van de Leie vrij hevig de toegangen tot de weg naar leper, Komen en de weg van Langemark beschoten, maar geen enkele aanval gedaan.

27 december 1914

Van het westelijk oorlogsterrein.

Parijs, 26 december. Het ambtelijke communiqué van gisteren meldt:

Voor Nieuwpoort hebben wij enige vooruitgang gemaakt.

Parijs, 26 december. Het ambtelijke communiqué van heden houdt in, dat een niet zeer heftige kanonnade heeft plaats gevonden aan het gevechtsfront tussen de Noordzee en de Leie. De hangende mist bemoeilijkte de operatie.

Berlijn, 26 december. Het grote hoofdkwartier heeft hedenmiddag het volgende bekend gemaakt:

In de nacht van 24 op 25 dezer zijn bij Nieuwpoort de aanvallen van de Fransen en de Engelsen afgeslagen.

28 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Berlijn, 27 december. Ambtelijke mededeling van hedenochtend uit het grote hoofdkwartier:

In Vlaanderen is gisteren niets van betekenis voorgevallen. Hedenochtend vertoonden zich Engelse schepen.

Londen, 28 december.

De Daily Mail verneemt uit Noord-Frankrijk dat de Belgen, als resultaat van vijf dagen aanhoudend voorwaarts graven en kruipen, te Lombardsijde tweeduizend Duitsers gevangen genomen hebben door een aanval op de flank van de loopgraven, die de Duitsers

onbeschermd hadden gelaten nadat ze uit hun vooruitgeschoven stellingen bij Nieuwpoort verdreven waren door de Engelse vloot. Terwijl zij het graafwerk voortzetten, werd het Duitse front aanhoudend bezig gehouden en toen kwamen plotseling de Belgen uit hun loopgraven en deden een charge, waarbij zij de Duitsers geheel verrasten; dezen gaven zich over. Van de drieduizend Belgen zijn er slechts enkelen gedood en twintig gekwetst.

Boulogne, 26 december. Een correspondent van Reuters meldt: Officieren hebben verzekerd, dat er nu even verwoed gevochten wordt als in de heetste dagen van de grote slag bij Ieper zes weken geleden. Onze mannen moeten uit hun eigen loopgraven springen en naar de loopgraaf van de vijand rennen over een vlak terrein van bijna tweehonderd tot ruim driehonderd vijftig meter onder het vernietigende vuur van geweren, machinegeweren en artillerie. Wanneer de bestorming gedaan is, ligt de ruimte tussen de loopgraven vol doden en gekwetsten. Het is enigmatische een troost, dat de vijand nog zwaardere verliezen lijdt. Een officier van de bondgenoten zegde tegen mij: "we kunnen nu vooruit komen en dat moeten we, wat het ons ook kost." Telkens hoort men van manschappen, die twee- of driemaal in een halve minuut gekwetst zijn. Het aantal verliezen is verrassend hoog onder de officieren van gezondheid en het verplegend personeel. De gekwetsten moeten soms onder de ogen van de vijand over een aanzienlijke afstand vervoerd worden en de vijand spaart noch dokters noch hun patiënten.

Zij, die op kerstmorgen het hospitaal hier bezochten, troffen de patiënten en de verpleegsters en de dokters vrolijk bij elkaar met de geschenken, die zij van thuis ontvangen hadden om de kerstkaarten en versnaperingen van koning George en koningin Marie en de geschenken uit het bijzondere fonds van prinses Marie.

In West-Vlaanderen.

De correspondent van de Tijd meldt op 26 dezer uit Duinkerken:

De voorwaartse beweging bij Lombardsijde is gedurende de kerstdagen niet gestaakt en de Franse troepen, die met Engelse versterkt waren, maakten terug vorderingen en deden een geslaagde aanval op de Duitse stellingen. Toch had alles meer het karakter van een verontrusting dan van een eigenlijke strijd. Er moest gehandeld worden uit voorzorg. Er mocht uit zelfbehoud aan de Duitsers geen gelegenheid geboden worden tot het behalen van een enkel voordeel. Een grote strijd heeft zich niet ontwikkeld. Dat lag ook niet in de bedoeling, al was er geen formele wapenstilstand gesloten.

De Belgen zelf hebben zelfs zoveel als doenlijk was en overeen was te brengen met de krijgskundige toestand het kerstfeest kunnen eerbiedigen, naar men verneemt, overeenkomstig de niet formeel uitgesproken, maar door zijn omgeving toch genoegzaam bekende wens van de koning. Het weer werkte echter ook het krijgsbedrijf niet in de hand. Het was somber, koud en mistig. Des te moeilijker taak hadden onze schildwachten. Er waren er veel meer uitgezet dan gewoonlijk, omdat men de vijand niet vertrouwde. Van enige voorbereiding om het Duitse kerstfeest in de loopgraven, zij het ook nog zo simpel te vieren, was ten enenmale niets te merken, en het vermoeden bestond, dat de Duitsers de kerstnacht zouden moeten gebruiken om ons te overrompelen.

Zuidwaarts van Diksmuide waren nog meer Belgen over het water gekomen naar de rechteroever, om het vaste punt, aldaar verkregen, te versterken en te bevestigen. De waakzaamheid der

onzen moest daar vooral bijzonder groot zijn. In de verte, zuidwaarts van Ieper, donderde het kanon in de kerstnacht ...

In het hoofdkwartier, in de achterwaarts liggende steden en dorpen, in Duinkerken zelfs, is de kerstnacht eenvoudig, maar toch met zekere plechtigheid gevierd.

Een correspondent van de Tijd meldde op 26 december uit Luik: Alhier kwamen heden van de IJzerlinie 600 krijgsgevangenen Engelsen en 80 zoeaven (Fransen) aan, benevens vier beschadigde kanonnen van zwaar kaliber uit Zeebrugge, die door Engels geschutvuur waren vernield.

29 december 1914

Van het westelijk gevechtsterrein.

Berlijn, 28 december. Officiële kennisgeving uit het grote hoofdkwartier:

Bij Nieuwpoort heeft de vijand zijn aanvallen zonder enig succes herhaald. Hij is daarbij ondersteund door het vuur van oorlogsschepen, hetwelk ons niet het minste nadeel heeft berokkend, doch enige bewoners van Westende heeft gedood en gewond. Ook de aanval van de vijand op de hoeve Sint Joris, die hij in zijn officiële berichten beweert in handen te hebben, is mislukt.

Ten zuiden van Ieper hebben wij een vijandelijke loopgraaf genomen, waarbij enige dozijnen krijgsgevangenen in onze handen zijn gevallen.

Parijs, 28 december. Officiële mededeling van vanmiddag drie uur:

Ten westen van Lombardsijde zijn wij vorderingen blijven maken. Onze troepen staan thans aan de voet der duinen, waarop de vijand zijn verdedigingslinie heeft gevestigd.

Ten zuiden van Ieper hebben wij bij Hollebeke enkele loopgraven verloren.

Oostburg, 28 december. Vandaag is hier de gehele dag onophoudelijk het kanongebulder uit westelijke richting te horen. Aan de zware slagen is het duidelijk waar te nemen dat de Engelse vloot ook weer in actie is.

Van het westelijk front.

Wij hebben nog geen bevestiging gezien in de andere Engelse bladen van het Daily Mailbericht over een grote overwinning van de Belgen op de Duitsers in West-Vlaanderen. Het volgende relaas, van de Belgische grens verzonden op tweede kerstdag door een Times correspondent, maakt er evenwel melding van:

“Kerstdag bracht voor België en Noord-Frankrijk harde vorst en dikke wintermist. Het weer deed zijn best de kerstatmosfeer te scheppen, maar de strijders namen er weinig notitie van. Vroeg op kerstmorgen begonnen de kanonnen aan de IJzer te daveren, en verkondigden, dat er geen wapenstilstand zou zijn. De Duitsers deden een felle aanval op de Franse en Belgische stellingen, die kortelings door de verbonden ten noorden van Nieuwpoort waren genomen. De verbonden waren echter gereed om hen te ontvangen; en de Duitse marinetroepen werden met geweer en machinegeweevuur teruggedreven, waarbij zij vele strijders verloren. De verbonden deden op hun beurt een tegenaanval, die succes had en waarbij in de duinen nog enig terrein veroverd werd. Aan het Belgische front was er enig geschutvuur, vooral ten zuiden

van Diksmuide, waar de Belgen erin zijn geslaagd zich aan de overkant van het IJzerkanaal te nestelen.

De oorlogstoestand.

“Lukt het?”. Zo vroeg ons gisteravond een bezoeker, nadat hij ons enige tijd in de studie van de laatste officiële Franse mededeling had verdiept gezien.

Dat “het”, waarvan hij zo graag wilde weten of het zou lukken, was het terugdrijven van de Duitse legerscharen uit België en Frankrijk, en hij hoopte dat wij in het Franse communiqué het antwoord op die vraag zouden kunnen lezen.

Maar het communiqué gaf dat antwoord niet. We lieten het onze bezoeker lezen; “dat klinkt toch nogal gunstig” vond hij. Ja, gunstig “klinkt” het. Maar als men het nauwkeurig ontleedt, is er moeilijk zelfs maar een aanduiding in te vinden, dat “het” zal lukken. Misschien lukt het later. Wie zal ontkennen dat het mogelijk is, dat de bondgenoten de Duitsers tenslotte op en over hun grens terugwerpen? Misschien zal dan blijken, dat al hetgeen totnogtoe is geschied, niet tevergeefs is geweest, maar een in het verborgen groeiend begin van een latere grote opmars.

“Ten westen van Lombardsijde zijn wij vorderingen blijven maken.”

Zo begint het Franse communiqué.

Lombardsijde ligt 1 km van de zee. Trekt men van dat plaatse een lijn naar het westen, dan komt men aan het noordoostelijke hoofd van de haven van Nieuwpoort, daar waar de duinen beginnen.

Daar staan de troepen van de bondgenoten nu aan de voet van de duinen, zo wordt ons verzekerd, een conclusie, die wij op grond van

het voorafgaande ook zelf hadden kunnen maken. Op die duinen, zo heet het verder, heeft de vijand zijn verdedigingslinie gevestigd. De bondgenoten staan daar dus nu dichtbij, maar uitgeworpen hebben zij hem nog niet.

Deze gebeurtenissen zijn volgens de voorstelling van Duitse kant “aanvallen zonder enig succes” geweest. Dit is wellicht weer wat al te ongunstig gekleurd, maar ook uit de Franse mededeling is niets te lezen, wat er op wijst, dat de aanvallen der bondgenoten hier werkelijk zijn geslaagd.

Ten zuiden van Ieper, zo vertellen de Fransen ons verder, hebben wij enige loopgraven verloren. De Duitsers spreken slechts van één loopgraaf, die zij hebben genomen en vermelden erbij, dat zij bij die gelegenheid een paar dozijn krijgsgevangenen hebben gemaakt. Dat is niet veel en het is kenschetsend voor de wederzijdse machteloosheid, dat dit afzonderlijk wordt gemeld.

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt heden het volgende mee omtrent de krijgsverrichtingen.

In België zijn wij blijven vooruitgaan westelijk van Lombardsijde. Wij zijn thans genaderd tot de duinrand, langs welke de vijand zijn weerstandslinies heeft ingericht.

30 december 1914

Parijs, 29 december. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur luidt: In België is het dorp Sint Joris door onze troepen genomen.

Berlijn, 29 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier: Bij Nieuwpoort en ten zuidoosten van Ieper hebben wij in betrekkelijk kleine gevechten enig terrein gewonnen.

31 december 1914

Van het westelijk oorlogsterrein.

Parijs, 30 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Op het front in België hebben wij enig terrein gewonnen in de streek van Nieuwpoort.

De vijand heeft het gehucht Sint Joris hevig beschoten.

Ten zuidoosten van Zonnebeke (noordoost van Ieper) hebben wij een Duits steunpunt ingenomen.

Berlijn, 30 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Om het gehucht Sint Joris, ten zuidoosten van Nieuwpoort, dat wij bij een verrassende vijandelijke overval hebben moeten ontruimen, wordt nog gestreden.

Storm en wolkbreuken hebben aan de stellingen van beide partijen in Vlaanderen en Noord-Frankrijk schade aangericht.

De dag is op het overige deel van het front over het algemeen rustig verlopen.

Berlijn, 30 december. Uit het grote hoofdkwartier verneemt Wolff's bureau dat het persbericht, als zouden de Belgen in de gevechten bij Lombardsijde 2000 Duitsers gevangen hebben genomen, uit de

duim is gezogen. In de wekenlange gevechten in de streek van Lombardsijde en Nieuwpoort hebben de Duitsers aan doden, gewonden en vermisten in het geheel slechts ongeveer 1200 man verloren. Het aantal vermisten, die gevangen genomen zijn, kan slechts zeer gering zijn.

In de officiële berichten is reeds gemeld dat de krijgsbedrijven in Vlaanderen en Noord-Frankrijk zeer door de storm zijn bemoeilijkt. Een correspondent van de Daily News vertelt dat men op het gevechtsterrein in Vlaanderen geen hand voor ogen kon zien door het stuivende zand dat met de kracht van granaatsplinters rondvlog. Een regiment Belgen dat naar het front marcheerde werd door de storm verrast en de wind gooide de mannetjes als kegels omver. Zware motorvrachtwagens en spoorwegwagons waaiden om.

Het geïnuundeerde terrein was een wilde zee geworden waarin - hier vervangt vermoedelijk de wens de feiten - heel wat Duitsers zijn verdronken.

Londen, 31 december. De streek van Coudekerque en die van Veurne hadden van bommen te lijden. Er zijn daar veel mensen gekwetst. Van een kind werd een arm afgerukt, een ander kind met een oude vrouw werd op slag gedood en afschuwelijk verminkt. De bommen waren met schroot gevuld, dat putten in de muren der gebouwen sloeg.

De Engelse ambulances droegen de gekwetsten naar het hospitaal, waar sommigen bij aankomst overleden waren.

Parijs, 31 december. De "ooggetuige" in het hoofdkwartier van French geeft een verslag van de dagelijkse gebeurtenissen tussen 16 en 24 dezer. Het offensief werd met toenemende kracht

voortgezet. De hevigheid van de vijandelijke aanvallen wees er op, dat de vijand noodgedwongen tot het defensief overging. Het belangrijke resultaat van de strijd was, dat wij talrijke en belangrijke steunpunten veroverden. In Vlaanderen bemoeilijkte het slechte weer de krijgsv verrichtingen zeer. Het was koud en de modder, waarin de mensen moesten staan, kwam tot in de grendels van de geweren, zodat de soldaten met de geweerkolven en de vuisten vochten. De soldaten worden met blokken vergeleken. Hun onverstoort goede humeur stelt hen in staat ontberingen te verduren. Dezelfde voortdurende vorderingen werden op andere gedeelten van het front gemaakt, waar loopgraven werden veroverd en enige kanonnen van de vijand werden buit gemaakt of tot zwijgen gebracht.

Van Franse zijde.

De Franse legatie in Den Haag meldt:

De 29^e december hebben wij een weinig terrein gewonnen in de streek van Nieuwpoort, tegenover de polders ten noorden van Lombardsijde.

De vijand heeft Sint Joris hevig gebombardeerd, dat wij in staat van verdediging stellen. Wij hebben een Duits steunpunt ten zuidoosten van Zonnebeke genomen.

1 januari 1915

Berlijn, 31 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Aan de Noordzeekust is het over het algemeen rustig geweest. De vijand heeft zijn geschutvuur op Westende gericht en een aantal huizen vernield, zonder militaire schade aan te richten.

Oostburg, 31 december. Vanmiddag verschenen een tweetal oorlogsschepen voor de Belgische kust ter hoogte van Zeebruggehaven en hebben een viertal schoten op de kust gelost. Of deze uitwerking hebben gehad kon men hier niet zien. Wel zag men in de richting van Knokke rookwolken omhoog stijgen, doch misschien waren deze afkomstig van de ontploffende granaten. Men vermoedt dat de schoten afgevuurd werden op de vuurtorens, welke door de Duitse troepen als observatieposten schijnen gebruikt te worden.

Parijs, 31 december. Er is hier een verhaal gepubliceerd van de redding van vernietiging van een Belgische afdeling door een kanon, dat op een veerboot was geplaatst. In de slag bij Sint Joris was door de overstroming de toegang tot het dorp geheel afgesneden, behalve langs de weg van Nieuwpoort naar Mannekensvere, daar Sint Joris halverwege tussen beide plaatsen is gelegen. Ten zuiden van het gehucht was een klein stukje grond droog gebleven, en na een hevig gevecht van twee uren door een afdeling marinefuseliers, slaagde een Belgisch bataljon er in daar stelling te nemen. Toen ze daar eenmaal waren, hielden de bondgenoten zich met succes de vijanden van het lijf, die, na 100 man verloren te hebben binnen 10 minuten hun loopgraven ontruimden en een wijkplaats opzochten achter de naastbij gelegen huizen om hun gelederen te herstellen. Het vuren werd voortgezet. Na zich hersteld te hebben, hernamen de Duitsers de aanval en daar de gestrande Belgen slechts van één kanon konden gebruik maken, werd hun toestand uiterst hachelijk. De marinefuseliers besloten toen tot een wanhopige poging om hun kameraden te redden. Zij plaatsten een 75 mm kanon op een grote

veerboot, met het doel zo de bedreigde Belgen te bereiken, doch de reddingsbrigade moest het kanaal door, dat langs het dorp loopt, waarachter de Duitsers de wacht hielden. Zes fuseliers boden zich aan voor het waagstuk en de veerboot begon langzaam de gevaarlijke tocht, voort geroeid met een lange riem. Toen de boot door de Duitsers werd opgemerkt, openden zij een hevig vuur en de stuurman viel gewond achterover. Hij werd terstond door een andere vervangen, die echter eveneens werd gewond, en dit ging zo voort tot vijf leden van de bemanning buiten gevecht waren gesteld. Het droge stuk grond was echter bijna bereikt en de zesde fuselier stuurde juist de boot langs het eiland, toen hij neerviel, getroffen door een schot in het hoofd. De Belgen slaagden er echter in het kanon aan land te brengen, dat dadelijk het vuur opende pal op de huizen die de Duitsers beschutten, op slechts 300 meter afstand. De huizen waren weldra vernield en de Duitsers vluchtten naar Mannekenvere. Zij moesten de Belgische vuurlijn voorbij om op veilig terrein te komen en velen werden er gewond, terwijl anderen verdronken. Tweehonderd werden er achtergelaten. Om 3 uur rukten de bondgenoten met de geweren in rust Sint Joris binnen.

Militaire beschouwingen.

Van militaire zijde schrijft men ons:

Totnogtoe hadden de soldaten hun blikken steeds naar voren gericht, doch de legerleiding had wel degelijk met mogelijke tegenslagen rekening gehouden en na de ongunstig uitgevallen strijd aan de Marne, vonden ze aan de Aisne reeds van tevoren gereed gemaakte opnemingsstellingen, waar opnieuw stand kon worden gehouden.

Waar zulks reeds geschiedde in de periode van de eigenlijke bewegingsoorlog, wordt de waarschijnlijkheid tot zekerheid, dat dit - nu de troepen reeds zo lange tijd in een ontzaglijk langgerekt front tegenover elkaar liggen - eveneens is voorbereid. Verschillende berichten wijzen daarop. Zo noemde ik in mijn vorige beschouwingen de berichten uit Sluis, die van het inrichten van een nieuwe verdedigingslinie in de lijn Zeebrugge-Heist-Dudzele-Damme en verder in de richting van Gent spraken. Als we ons deze linie bij Gent omgebogen en verder langs de Schelde indenken, dan zien we een zeer waarschijnlijk nieuw verdedigingsfront voor het geval de Duitse westelijke vleugel werd ingedrukt.

De vorderingen der geallieerden moeten dan echter al heel wat groter zijn, dan zich tot nu toe uit de berichten laat aanzien. Slaagden ze er in alleen bij Nieuwpoort, Diksmuide en Ieper door te dringen, dan kon van Gent af de tegenstander ook nog achter de Leie stand houden, of, als ook Rijsel viel, achter Schelde en Scarpe.

Reeds de vorige maal gaf ik als mijn mening te kennen, dat, zo het werkelijk waar is dat generaal Joffre een algemeen offensief gelast heeft, het mij onwaarschijnlijk toeschijnt, dat de beslissing op de uiterst westelijke vleugel gezocht wordt.

Over de storm in zuidwest België meldt men uit Duinkerken aan de Tijd:

Betrekkelijk snel kwam hij aanzetten, gierend, fluitend eerst, dan loeiend als honderd stoomfluiten, donderend als het zwaarste geschut. Er was niet tegenaan te worstelen. Aan de zeezijde joegen dwarrelend zand en aarde dooreen en teisterden de manschappen, die er aan waren blootgesteld. Stuwend joeg de wind het water nog verder over de landen, nog meer grond verdrinkend. Sneeuw en

regen plasten bij buien neer en menige loopgraaf werd een sloot. Van een samenwerking tussen vloot en landleger was natuurlijk geen sprake. Te Westende, waarop in de laatste tijd het vuur der Engelse oorlogsschepen was samen getrokken, zijn tijdens de storm enkele huizen, die reeds van het geschut zwaar geleden hadden, ingestort. Zoiets is trouwens in meer plaatsen geschied. Vooral enkele kerktorens, die reeds door de vijandelijke granaten waren geraakt en stuk geschoten, zijn ingestort. Te Ieper vooral moet aldus de stormwind nieuwe schade bij de oude hebben gevoegd.

Bij het in beslag nemen van wapens door de Duitsers in België zijn ook bogen en pijlen, die bij wedstrijden gebruikt worden, zorgvuldig vergaard. Men heeft daaruit afgeleid dat de Duitsers wel erg zenuwachtig moesten zijn, om deze onschuldige wapens nog gevaarlijk te achten.

De reden schijnt echter een andere te zijn. Uit Parijs seint Reuters aan Engelse bladen, dat er met behulp van pijl en boog brieven over de Nederlandse grens en terug werden geschoten en dat de Duitsers daaraan een einde hebben willen maken.

De Belgische senator Poelant heeft van burgemeester Max, die door de Duitsers gevangen wordt gehouden, een briefkaart ontvangen, waarin de schrijver zegt dat hij in een cel naast gewone misdadigers is opgesloten, en evenals die wordt behandeld. Hij is nog in het geheel niet verhoord en zelfs is hem niet officieel medegedeeld, waarom hij gevangen wordt gehouden.

Senator Poelant uit de hoop dat onzijdige staten zich met het geval zullen bemoeien en dat de Belgische regering daartoe de eerste stappen zal doen.

2 januari 1915

Londen, 2 januari. Aan de Times wordt uit Noord-Frankrijk gemeld dat Veurne gisteren opnieuw gebombardeerd werd. Weer was het station het doelwit. De granaten vielen echter ook in de stad.

De oorlogstoestand.

Bij de zee hebben de Duitsers, naar zij melden, “van de herneming van het gehucht Sint Joris afgezien”. Dit gehucht ligt op het midden van de weg, die van Nieuwpoort in oostelijke richting over de IJzer naar Mannekevere loopt. Sint Joris ligt nog aan de linkeroever van de IJzer.

In verband hiermee mag de ondergang van de Formidable worden herinnerd, want dit schip diende waarschijnlijk evenals de ontplofte Bulwark om de kust te beschieten (Westende en Zeebrugge?).

Van Franse zijde.

De Franse legatie in Den Haag publiceert betreffende de krijgsverrichtingen het volgende communiqué:

In de streek bij Nieuwpoort hebben de Duitsers Sint Joris gebombardeerd. Ze hebben er geen enkel succes mee behaald.

3 januari 1915

De officiële kennisgeving van hedenmiddag meldt:

De aanvallen, die de vijand in de oudejaarsnacht op vele punten van ons front deed, zijn gemakkelijk afgeslagen.

In de duinen van Nieuwpoort is een verwoed artilleriegevecht geleverd.

Bij Sint Joris zijn onze voordelen gehandhaafd.

Berlijn, 2 januari. Officiële kennisgeving uit het grote hoofdkwartier:

Vijandelijke aanvallen op onze stellingen in en nabij de duinen ten noorden van Nieuwpoort zijn afgeslagen.

Oostburg, 2 januari. Vanmiddag werd er weer geschoten in de nabijheid van de haven van Zeebrugge, ook vanuit zee. Behalve geschutvuur was ook geweer- en mitrailleurvuur te onderscheiden.

Sint Joris.

Het feit dat de Duitsers Sint Joris hebben opgegeven, heeft, naar aan de Tijd wordt geseind, bijzondere betekenis. Want daardoor werden de vorderingen bekroond, bij Lombardsijde aan de kust gemaakt. Terzijde, oostwaarts, land in, hebben de bondgenoten nu mede vaste voet en de tegenaanval is voor goed gekeerd. Thans moet nog de vijand van de smalle kuststrook tussen Lombardsijde en de zee verdreven worden. Daarom hebben de bondgenoten terug een zware kanonnade op Westende gericht ten einde het de Duitsers aldaar onhoudbaar te maken.

Terwijl de Duitsers nog hun geschut op Sint Joris richtten om onze troepen aldaar te verontrusten, hebben zij ook hevig de veroverde Belgische stelling ten zuiden van Diksmuide en het door de Belgen daar geslagen bruggenhoofd onder vuur genomen. De Belgen hebben zich daar echter reeds geducht verschanst, en al was het bijwijlen schier onmogelijk het vijandelijk vuur te weerstaan, toch zijn zij erin geslaagd zich te handhaven en hun veroverde stelling te behouden.

4 januari 1915

Bombardement van Zeebrugge.

Wij vernemen in aansluiting op ons bericht uit Oostburg van gisterenavond, dat zaterdagmiddag omstreeks 3 uur twee Engelse monitors, vergezeld van een groter schip, dat op iets grotere afstand bleef, zeer dicht de kust bij de haven van Zeebrugge naderden en gedurende een paar uur de verdedigingswerken, haven, verschaningen enz. zwaar beschoten. Later nam ook een groter oorlogsschip, blijkbaar met veel verder dragend geschut, deel aan de beschieting, op belangrijk grotere afstand van de kust.

Parijs, 3 januari. Officieel bericht van vanmiddag drie uur: Ten noorden van de Leie heeft de vijand gisteren Zonnebeke hevig beschoten.

Berlijn, 3 januari. Officiële mededeling van hedenochtend uit het grote hoofdkwartier: Voor Westende verschenen gisteren enige door torpedoboten begeleide vijandelijke schepen zonder te vuren.

De oorlogscorrespondent van de Tijd meldt uit Sluis: De bewegingen der Duitse troepen blijven hoogst eigenaardig. Terwijl de geallieerden voortgaan een krachtige druk uit te oefenen op de Duitsers, die zich aan de IJzerlinie bevinden en daarmee ook dagelijks kleine voordelen weten te behalen, concentreren de Duitsers grote scharen ten oosten van Ieper en hebben zij juist heden aldaar een ongekend hevig artillerievuur op de vijandelijke stellingen geopend.

Mogelijk staat een en ander met elkaar in verband, want nog steeds trachten de Duitsers, vooral weer de jongste dagen, voor elke prijs bij Ieper door te breken, om de bondgenoten te dwingen hun offensief bij de IJzer te laten varen. De correspondent geeft

verschillende bijzonderheden omtrent de gevechten, welke de 27^e december plaats vonden ten noordwesten van Sint Joris.

's Nachts werd met vloten de rivier overgestoken. Stil werden de vloten in het water gelaten en over het kanaal voortgedreven in westelijke richting. Alles ging goed en blijkbaar bleven de weinige dapperen onopgemerkt. Zo werden op een zeker punt reeds de bemanningen van drie vloten, die vandaar in de noordelijke richting gingen optrekken, waarschijnlijk om de bemanning der vijandelijke batterijen te Sint Joris te beschieten, onschadelijk gemaakt.

Nog geen 300 meter echter waren zij op weg, toen plotseling de kloeke patrouille, welke ruim 60 man telde, van alle zijden beschoten werd en er niemand levend afkwam. Toch hebben de bondgenoten hun doel weten te bereiken.

's Avonds tegen 10 uur waren enige duizenden mannen de IJzer recht overgestoken en wadend door de modder, gingen zij over het geïndeerdde terrein met gevelde bajonet op de Duitsers af, want alvorens verder vooruit te kunnen rukken, moesten eerst in gevechten van man tegen man twee loopgraven genomen worden.

Dat is een worsteling geweest, die ruim een kwartier duurde en waarbij van beide zijden veel doden vielen. Zij veroorzaakten echter tenslotte de terugtocht der Duitsers. Toen de volgende morgen de Duitsers hun artillerievuur weer op Sint Joris richtten, werd dat vandaar uit prompt beantwoord.

De Fransen waren er 's nachts in geslaagd hun artillerie in het dorp te brengen en na een vinnig duel moesten de Duitsers hun positie naar achter verschuiven. Maar het dorp hebben zij eerst nog zwaar beschoten.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage maakt betreffende de krijgsverrichtingen het volgend communiqué openbaar:

De tweede januari heeft de vijand in de loop van de dag noordelijk van de Leie alleen enige activiteit betoond in de streek van Zonnebeke, dat hij tamelijk hevig gebombardeerd heeft.

Als reden waarom aan de IJzer het offensief niet meer wordt hervat, verklaarde een officier, dat men wacht totdat er meer troepen van het oostelijk front te hulp kunnen komen. De officieren en soldaten dragen bijna geen haat tegen de Fransen, maar des te meer tegen de Engelsen. In Duitsland stonden papieren aangeplakt, waarbij jongens van 16 jaar als vrijwilliger voor het leger worden opgeroepen. Ook waren er publicaties van de burgemeesters, waarin verzocht werd met oudejaar niet luidruchtig te zijn.